

Sygn. akt II KK 475/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Paweł Wiliński

Protokolant Anna Janczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Grzegorza Krysmanna,
w sprawie **A. Z.**

skazanego z art. 35 a pkt 1a Ustawy o ochronie zwierząt

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 11 września 2019 r.,

kasacji, wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego, na
niekorzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w S.

z dnia 29 listopada 2017 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla pkt 4 zaskarżonego wyroku i sprawę w tym zakresie
przekazuje Sądowi Rejonowemu w S. do ponownego
rozpoznania.**

UZASADNIENIE

A. Z. oskarżono o to, że „w bliżej nieustalonym czasie nie mniej jednak niż od 2009 r. do dnia 16 września 2015 r. w miejscowości W., w województwie (...), znęcał się nad zwierzętami domowymi i gospodarczymi w ilości 9 sztuk psów w tym 14 szczeniąt, 54 sztuk gołębi, 58 sztuk różnego rodzaju drobiu, 3 królików, 1 sztuki trzody chlewnej, będącymi pod jego opieką, poprzez utrzymywanie ich w niewłaściwych warunkach bytowania w stanie rażącego niechlujstwa, umieszczanie w pomieszczeniach i klatkach nieuniemożliwiających im zachowanie naturalnej pozycji, brak stałego dostępu do wody pitnej przez okres wykraczający poza minimalne potrzeby właściwe dla gatunku, oddzielenie suk od szczeniąt, tj. o popełnienie czynu z art. 35 pkt 1a ustawy o Ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 r.”

Wyrokiem z dnia 29 listopada 2017 r. w sprawie II K (...), Sąd Rejonowy w S. w miejsce zarzucanego czynu uznał oskarżonego A. Z. za winnego tego, że „w okresie od roku 2009 do dnia 16 września 2015 r. w miejscowości W., w województwie (...), znęcał się nad zwierzętami domowymi i gospodarczymi, przy czym:

- w odniesieniu do 3 królików - w okresie od sierpnia 2015 r. do 16 września 2015 r.,
- w odniesieniu do 58 sztuk drobiu - we wrześniu 2015 r.,
- w odniesieniu do 21 psów - w różnych okresach poczynawszy od 2009 r. do 16 września 2015 r.,
- w odniesieniu do 1 sztuki trzody chlewnej - w okresie od maja 2015 r. do 16 września 2015 r.,
- w odniesieniu do 54 sztuk gołębi - we wrześniu 2015 r.,

w ten sposób, że utrzymywał je w niewłaściwych warunkach bytowania i w stanie rażącego zaniedbania, a w odniesieniu do królików także w pomieszczeniach uniemożliwiających im zachowanie naturalnej pozycji, czym wyczerpał dyspozycję art. 35a pkt 1a Ustawy o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 r. (tekst jednolity: Dz. U. 2017.1840)” i za to na podstawie art. 35a pkt 1a ustawy o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 roku wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 2 lat próby, oddając oskarżonego pod dozór kuratora. Nadto, na podstawie art. 72 § 1

pkt 1 k.k. zobowiązał oskarżonego do informowania kuratora o przebiegu okresu próby, zaś na podstawie art. 35 ust. 3 ustawy o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 r. (pkt 4 wyroku) orzekł „przepadek na rzecz S. w S. przy ulicy P. następujących zwierząt zabezpieczonych w dniu 16 września 2015 r. na posesji należącej do oskarżonego i przekazanych na przechowanie wyżej wymienionemu schronisku:

- pies - owczarek niemiecki (suka) nr chip (...),
- pies - owczarek niemiecki (suka) nr chip(...),
- pies - owczarek niemiecki (suka) nr chip (...),
- pies - owczarek niemiecki (suka) nr chip (...),
- pies - owczarek niemiecki (samiec) nr chip (...),
- pies - owczarek niemiecki (suka) nr chip (...),
- pies - owczarek niemiecki (suka) nr chip (...),
- pies - owczarek niemiecki (suka) nr chip (...),
- pies - owczarek niemiecki (samiec) nr chip (...),
- pies - owczarek niemiecki (samiec) bez nr chip,
- pies - mieszaniec (suka) nr chip (...),
- pies - mieszaniec (suka) nr chip (...),
- pies - mieszaniec (suka) nr chip (...),
- pies - mieszaniec (samiec) nr chip (...),
- pies - mieszaniec (samiec) nr chip (...),
- pies - mieszaniec (samiec) nr chip (...)."

Na podstawie art. 35 ust. 3a ustawy o ochronie zwierząt z dnia 21 Sąd orzekł wobec oskarżonego zakaz posiadania zwierząt domowych i gospodarskich przez okres roku, nakazał także zwrócić oskarżonemu dowody rzeczowe, które wyliczył w pkt 6 wyroku.

Żadna ze stron postępowania wydanego orzeczenia nie zaskarżyła, w konsekwencji w dniu 6 grudnia 2017 r. wyrok Sądu Rejonowego uprawomocnił się.

We wniesionej na niekorzyść skazanego kasacji, Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny zaskarżył opisany wyrok w zakresie dotyczącym orzeczenia o przepadku z pkt 4 i zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku

naruszenie przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2017 r., poz. 1840 ze zm.) poprzez orzeczenie, z pominięciem przepisów art. 38 powołanej wyżej ustawy regulujących tryb postępowania w przypadku orzeczenia przepadku zwierzęcia, wobec A. Z., któremu przypisano popełnienie przestępstwa z art. 35 ust. 1a tej ustawy i będącego właścicielem zwierząt, ich przepadku na rzecz S. w S., a więc podmiotu innego niż Skarb Państwa i nie posiadającego osobowości prawnej, co skutkowało niemożnością ustalenia właściciela zwierząt oraz odebraniem S., któremu zwierzęta zostały przekazane prawa do odmowy ich przyjęcia, o którym mowa w art. 38 ust. 5 powołanej ustawy, a w konsekwencji uniemożliwiło wykonanie wyroku w zakresie orzeczenia o przepadku zwierząt. W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w S. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona na niekorzyść skazanego A. Z. przez Ministra Sprawiedliwości-Prokuratora Generalnego okazała się oczywiście zasadna.

Uznając oskarżonego A. Z. winnym przestępstwa znęcania się nad zwierzętami z art. 35 ust 1a ustawy o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 r. (tekst jedn. Dz. U. 2017, poz.1840, dalej u.o.z.), orzekający w sprawie Sąd Rejonowy był zobligowany, na podstawie art. 35 ust. 3 u.o.z. do orzeczenia przepadku zwierząt, przeciwko którym czyn oskarżonego był skierowany, a które stanowiły jego własność. Wprawdzie Sąd orzekł przepadek wymienionych w pkt 4 wyroku zwierząt, jednak nieprawidłowo wskazał podmiot, na rzecz którego powinien on być orzeczony. Przepadek zwierząt na rzecz S. w S. stoi bowiem w sprzeczności nie tylko z istotą przepadku, który polega na swoistej konfiskacie i przeniesieniu własności przedmiotu przepadku na rzecz Skarbu Państwa, ale również z przepisami Kodeksu karnego wykonawczego (art. 187 § 2 k.k.w.) oraz regulacją art. 38 u.o.z.

Jak trafnie zauważono w uzasadnieniu kasacji, zgodnie z art. 187 § 2 k.k.w. objęte przepadkiem przedmiot, korzyść majątkowa lub równowartość przechodzą na własność Skarbu Państwa z chwilą uprawomocnienia się wyroku, a w wypadku wytoczenia powództwa, o którym mowa w art. 293 § 7 Kodeksu postępowania

karnego – z chwilą uprawomocnienia się wyroku oddalającego powództwo przeciwko Skarbowi Państwa

Odwołując się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2012 r., I KZP 4/12, OSNKW 2012, z. 7, poz. 72, powtórzyć należy, iż „Przewidziany w art. 38 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002 ze zm.) tryb wykonania środka karnego przepadku zwierzęcia odnosi się do każdego orzeczenia takiego środka karnego, bez względu na podstawę jego zastosowania, jeżeli ustawa penalizująca czyn, za który przewiduje się taki przepadek, wyraźnie wskazuje, że dotyczy on zwierzęcia, chyba że zakłada ona jednocześnie inny tryb jego wykonania albo równie wyraźnie przyjmuje, że jest to jednak przepadek >> rzeczy<<”. Jednocześnie Sąd podkreślił, iż „(...) brzmienie tego przepisu >>określa wykonanie orzeczenia o przepadku zwierzęcia oraz dalsze postępowanie z tym zwierzęciem<< (druk nr 339 Sejmu RP IV kadencji). Rozwiązanie to pozostaje w zgodności z przepisami Kodeksu karnego wykonawczego, gdyż przyjmuje on wprawdzie w art. 1 § 1, że wykonywanie orzeczeń m.in. w postępowaniu karnym i w sprawach o wykroczenia odbywa się według jego przepisów, ale zastrzega, iż dzieje się tak >>chyba że ustawa stanowi inaczej<<, a w art. 2 zakłada, że organem postępowania wykonawczego może być także inny organ niż wyraźnie wymieniony w tym przepisie, jeżeli został on uprawniony przez ustawę do wykonywania orzeczeń (art. 2 pkt 10)”.

Omawiana regulacja określa więc jedynie tryb wykonania orzeczonego środka karnego, jednocześnie „(...) nie zawiera jakiegokolwiek szczególnej regulacji w zakresie podmiotu, na rzecz którego ma zostać orzeczony przepadek”, jak zasadnie podniósł autor kasacji. Z kolei powyższe prowadzi do stwierdzenia, iż zgodnie z art. 1 ust 2 u.o.z. zastosowanie w tym przedmiocie ma art. 187 § 2 k.k.w.

W konsekwencji oznacza to, iż orzeczenie na rzecz S. w S. przepadku zwierząt wymienionych w pkt 4 wyroku Sądu Rejonowego w S., stoi w sprzeczności z regulacją art. 187 § 2 k.k.w. Zauważyć również należy, iż jednostka ta nie ma osobowości prawnej i stanowi własność Z. sp. z o.o. (jak trafnie wskazano w uzasadnieniu kasacji, spółka, której współnikiem jest gmina nie może być uznana za Skarb Państwa).

Zgodnie z treścią przepisu art. 38 u.o.z. sąd przekazuje zawiadomienie o wydany prawomocnym orzeczeniu przypadku zwierzęcia "organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt" (ust. 1), a organizacja ta, po otrzymaniu zawiadomienia, jest obowiązana powiadomić niezwłocznie „powiatowego lekarza weterynarii o wejściu w posiadanie zwierzęcia”, który po przeprowadzonych badaniach „przekazuje zwierzę nieodpłatnie”, za zgodą odbiorcy, m.in. do schroniska dla zwierząt, jeżeli jest to zwierzę domowe (ust. 3-5). W przypadku braku zgody albo jeżeli z innych przyczyn nie jest możliwe przekazanie zwierzęcia temu podmiotowi (lub innym wymienionym w pkt 2–3 ust. 4) organizacja społeczna może je nieodpłatnie przekazać także innej osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej albo osobie fizycznej, która zapewni mu właściwą opiekę (ust. 6). Przekazanie będących przedmiotem przypadku zwierząt na rzecz schroniska jest więc możliwe, ale tylko w sytuacji, gdy podmiot ten wyrazi na to zgodę, zgodnie z art. 38 ust 5 u.o.z. Tymczasem w rozpoznawanej sprawie Z. sp. z o.o. został pozbawiony prawa do odmowy wyrażenia zgody na umieszczenie zwierząt w Schronisku.

Przedstawione rozważania prowadzą do uznania, że podniesiony w kasacji Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego zarzut obrazy art. 35 ust. 3 u.o.z., poprzez pominięcie przepisów art. 38 u.o.z., jest zasadny. Naruszenie przepisów prawa materialnego, co oczywiste, miało istotny wpływ na treść zaskarżonego, w zakresie przypadku zwierząt wymienionych w pkt 4, wyroku Sądu Rejonowego w S.. Mając na uwadze podniesione powyżej okoliczności, należało uwzględnić wywiedzioną na niekorzyść skazanego kasację i uchylić w tej części zaskarżone orzeczenie oraz przekazać sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S.. W toku ponowionego postępowania Sąd właściwy do rozpoznania sprawy będzie zobowiązany do respektowania powyższych uwag.